

Ortaokul Öğrencileri için Dinleme Stratejileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ortaokul Öğrencileri için Dinleme Stratejileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28504>

Özet

Ortaokul Ö?rencileri ic?in Dinleme Stratejileri Ölçme Ölçerisi (ODSÖ), 2016 y?l?nda Tazegül Demir Atalay ve Derya Melanlı?o?lu taraf?ndan geli?tirilmis? öz bildirim temelli bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, ortaokul düzeyindeki ö?rencilerin dinleme eylemlerini etkin bir şekilde gerçekle?tirmek amacıyla kulland?klar? bili?sel ve üstbili?sel stratejileri ölçmeyi hedeflemektedir. Geli?tirme çalışması sonucunda 47 maddeden olu?an ölçek, üç temel faktör altında toplanmıştır. Ölçeğin psikometrik özellikleri, yüksek iç tutarlılık katsayıları (genel Cronbach Alpha değeri 0.956) ve güçlü yapısal uyum indeksleri (RMSEA=.060, CFI=.95) aracılığıyla kanıtlanmıştır. ODSÖ, dinleme becerisi eğitime yönelik araştırmalar ve müdahale programları için güvenilir bir değerlendirme aracı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Dinleme Stratejileri, Ortaokul Ö?rencileri, Dinleme Becerisi, Geçerlilik, Güvenilirlik, Cronbach Alpha, Faktör Analizi.

Yazarlar

Tazegül Demir Atalay, Derya Melanlı?o?lu

Amaç

Ortaokul Ö?rencileri ic?in Dinleme Stratejileri Ölçme Ölçerisi'nin geli?tirilmesindeki temel amaç, eğitim sisteminde önemli bir yer tutan dinleme becerisinin stratejik boyutunu nicel olarak ölçebilecek standart bir araç sunmaktır. Bu ölçek, ö?rencilerin dinleme materyallerini anlama ve işleme süreçlerinde hangi teknikleri veya yöntemleri bilinçli olarak kulland?kların? belirlemeye odaklanmaktadır.

Ölçek, öğretmenlerin ve araştırmacıların ö?rencilerin dinleme stratejileri repertuarını değerlendirmesine olanak tanır. Elde edilen veriler, ö?rencilerin dinleme becerilerindeki güçlü ve zayıf yönlerini saptayarak, dil eğitimi müfredatları ve pedagojik yaklaşımları bu ihtiyaçlara göre yeniden şekillendirilmesine bilimsel bir temel sağlamaktadır. Ölçeğin birincil hedefi, dinleme yeterliliğinin stratejik yönünü ortaya koymaktır.

Yapı (Construct)

ODSÖ, ö?rencilerin dinleme becerilerini geli?tirmek için kulland?klar? bili?sel ve üstbili?sel eylemler bütünü olan **Dinleme Stratejileri** yapısını ölçmektedir. Dinleme stratejileri, dinleme öncesi hazırlık, dinleme sırasında anlamayı izleme ve dinleme sonrası değerlendirme gibi farklı aşamalarda kullanılan yöntemleri kapsar. Ölçeğin 47 maddesi, bu çok boyutlu yapıyı temsil

eden üç ana faktör altında organize edilmiştir.

Bu üç faktörün, dinleme sürecindeki farklı stratejik yaklaşımları temsil ettiği varsayılmaktadır. Ölçek, öğrencilerin sadece ne anladığını değil, aynı zamanda anlamayı sağlamak için ne yaptıklarını da ölçerek, dinleme yeterliliğine dair derinlemesine bir bakış açısı sunar.

Geçerlilik

Ölçeğin yapı geçerliliği, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. DFA sonuçlarına göre, ölçek maddelerinin üç faktörde toplandı ve tüm maddelerin faktör yüklerinin 0.45 ve üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, maddelerin ilgili faktörleri temsil etme gücünün yüksek olduğunu göstermektedir.

Yapısal modelin uyum indeksleri, modelin verilerle mükemmel düzeyde uyumlu olduğunu kanıtlamaktadır. Raporlanan uyum indeksleri şunlardır: **RMSEA** (Root Mean Square Error of Approximation) değeri 0.060, **CFI** (Comparative Fit Index) değeri 0.95, **IFI** (Incremental Fit Index) değeri 0.95, **GFI** (Goodness of Fit Index) değeri 0.94, **AGFI** (Adjusted Goodness of Fit Index) değeri 0.90 ve **SRMR** (Standardized Root Mean Square Residual) değeri 0.081. Bu değerler, ölçeğin teorik yapıya ve ampirik verilerle tutarlı olduğunu ve güçlü bir yapı geçerliliğine sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Güvenilirlik

Ortaokul Öğrencileri İçin Dinleme Stratejileri Ölçeği'nin güvenilirliği, iç tutarlılık yöntemiyle belirlenmiştir. Ölçeğin bütünü için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı değeri **0.956**'dir. Bu son derece yüksek katsayı, ölçeğin maddelerinin birbirleriyle güçlü bir korelasyon içinde olduğunu ve ölçmek istenen yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Alt boyutların güvenilirlik analizleri de yüksek sonuçlar vermiştir. Birinci faktör için güvenilirlik katsayısı 0.930, ikinci faktör için 0.914 ve üçüncü faktör için 0.830 olarak rapor edilmiştir. Bu değerler, ölçeğin her bir alt boyutunun da kendi içinde yüksek düzeyde güvenilir ve tutarlı olduğunu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, yapısal bütünlüğünü ortaya koymak amacıyla uygulanan faktör analizi sonucunda 47 madde ile üç faktörlü bir yapı sergilemektedir. Bu üç faktörlü model, dinleme stratejilerinin farklı boyutların temsil etmek üzere teorik olarak belirlenmiştir. Maddelerin faktör yüklerinin 0.45 ve üzerinde olması, maddelerin ilgili faktöre güçlü bir katkı sağladığını ve faktör yapıya sağlam olduğunu göstermektedir.

Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile elde edilen uyum indeksleri (RMSEA, CFI, GFI vb.), üç faktörlü modelin yapısal eşitlik modellemesi çerçevesinde kabul edilebilir ve hatta mükemmel uyum düzeyinde olduğunu desteklemektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin çok boyutlu dinleme stratejileri yapısını başarıyla bir şekilde ayrıştırdığını kanıtlamaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Çeşidi: Geliştirme

Format: 47 maddelik, üç faktörlü öz bildirim ölçeği.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ortaokul Öğrencileri

Yaş Grubu: Ortaokul seviyesinde öğrenim gören öğrenciler (genellikle 10-14 yaş).

Popülasyon Detayları: Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim gören ortaokul öğrencileri üzerine standartlaştırılmıştır.

Test Metodolojisi: Ölçek 47 madde ve üç faktörden oluşmaktadır. Derecelendirme formatı kaynakta açıkça belirtilmemiştir.

Anahtar Kelimeler

Dinleme Becerisi, Dinleme Eğitimi, Bilişsel Stratejiler, Üstbilişsel Stratejiler, Yapısal Eşitlik Modellemesi, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: tazeguldemir@gmail.com

Sorumlu Yazar: Tazegül Demir Atalay

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2016 yılında yayımlanan bir makale ile bilim dünyasına sunulmuştur. Ölçeğin kullanımına dair izinler ve olası ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Tazegül Demir Atalay ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesine ait açık erişim linki: acikerisim.kku.edu.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [ortaokul-ogrencileri-icin-dinleme-stratejileri-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Demir-Atalay, T., & Melanlıo?lu, D. (2016). Ortaokul Ö?rencileri ?çin Dinleme Stratejileri Ölçe?i'nin geçerlilik ve güvenilirlik çal??ması. **A. U. Tu?rkiyat Aras?t?rmalar? Enstitu?su? Dergisi**, (57), 1885-1904.

Ortaokul Ö?rencileri ic?in Dinleme Stratejileri Ölçme Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak metinde yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için Demir-Atalay ve Melanlıo?lu (2016) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.